

СИНОНІМІЯ НІМЕЦЬКИХ ДІЄСЛІВ

Циганок В., студ. ПР-41

Протягом усієї історії мовознавства лінгвістична думка постійно зверталася до проблем співвідношень між значенням та формою. З розвитком ідеї про системну організацію мови проблема закономірних зв'язків і взаємодії її елементів набула ще більшої ваги. До даної проблематики можна віднести таке розповсюджене явище як синонімія дієслів.

Синоніми беруть свій початок ще з 16 століття. Вони утворюють у мові угруповання слів та словосполучень, що носять системний характер. Тобто синонімія – це складне, системне явище, яке виникає на різних мовних рівнях: лексичному, морфологічному, синтаксичному.

Синоніми з'являються або завдяки запозиченням, або внаслідок появи у літературній мові діалектичних слів, або, зрештою в результаті зміни значень слів. Синоніми – це слова, що позначають одне і теж поняття, спільні за своїм значенням, але різні за значенневими відтінками та емоційно-експресивним забарвленням. Не лише слова, а головним чином окремі значення слів можуть знаходитися в синонімічних відносинах один з одним. Тому в синонімічні ряди об'єднують в якості синонімів не слова, а лексико-семантичні варіанти слів, у яких кожен варіант відповідає певному значенню слова.

Синоніми вживаються в мові для точнішого вираження думки, для уникнення набридливого повторення тих самих або однокоренневих слів, для вираження ступеня та міри прояву певної ознаки, а також для передачі інтенсивності дії.

Існують критерії за якими встановлюються синонімічні зв'язки лексико-семантичних варіантів слів. Серед них виділяють: критерії близькості предметно-логічного змісту, конструктивна спільність, збіг сполучуваності, взаємозамінність, належність до одного типу понять – до родового або видового.

Уміле вживання синонімів свідчить про майстерне володіння мовою.

Синоніми об'єднуються в синонімічний ряд, у якому виділяється стрижневе слово – домінанта, яке є носієм основного

значення, спільного для всього синонімічного ряду, стилістично нейтральне, найуживаніше і ставиться в синонімічному ряді першим.

Аналізуючи синонімічні ряди, треба звернути увагу на семантичні відмінності слів у синонімічному ряді. У лінгвістиці навіть виділяються певні ознаки, які варто врахувати при побудові певного синонімічного ряду. До них відносяться: ступінь вираженості певної властивості; якості або інтенсивності дії; характер дії процесу; спеціалізація (конкретність або спільність значення слова), відношення (оцінка певної якості, дії); мотивація; результативність та постійність.

Тобто володіючи такими ознаками, синонімічні ряди стають незамкненими і можуть постійно поповнюватися новими словами, які вживаються в певному стилі та набувають певних стилістичних відмінностей та емоційно-експресивного забарвлення, а, отже, збагачують мову новими лексичними одиницями, вдосконалюють її та розвивають.

Як відомо, у повнозначних словах розрізняють основне та додаткове значення, денотативне та конотативне значення змінюється, тому що воно залежить від контексту і зрозуміле лише в контексті, або існує в якості конотативної семантики, яка стає визначеною лише в контексті.

Більшість слів сучасної німецької мови мають лише денотативне значення і з точки зору виразності вони – нейтральні. Будь-яке нейтральне слово легше внести в певний емоційно-експресивний контекст, при цьому воно набуває забарвлення контексту. Тому синонімію дуже важливо розглядати за стилістичними аспектами, тому що стилістичні синоніми здебільшого контекстуальні.

Стилістична синонімія – центральне поняття традиційної лінгвістики. Стилістична синонімія має великі можливості варіативності та словосполучень. Для стилістичних синонімів характерне емоційно-експресивне забарвлення, тобто це додатковий зміст, який входить до складу значення слова та виникає на основі постійних оцінок, загальноприйнятих у даному мовному колективі. Додаткові значення достатньо стійкі, вони фіксуються в словниках.

Наук. кер. - Чепелюк А.Д., старший викладач